

ANTALYA 2050

İKLİM DİRENÇLİ KALKINMA STRATEJİSİ

COP31 Ortak Politika ve Eylem Raporu

ANTALYA 2050

Climate Resilient Development Strategy

COP31 Joint Policy Report

Antalya'nın Doğal Sermayesini Koruyan,
Rekabet Gücünü Artıran,
Geleceğini Birlikte Şekillendiren Yol Haritası

BÖLÜM 9

Hazırlayan

ANTALYA SİVİL PLATFORMU

2026

BÖLÜM 9

SÜRDÜRÜLEBİLİR MAVİ EKONOMİ VE DENİZSEL DİRENÇLİLİK

Antalya'nın Deniz Ekonomisi, Kıyı Alanları ve Mavi Kalkınma Stratejisi

Akdeniz'in en uzun kıyı şeritlerinden birine sahip olan Antalya; turizm, deniz taşımacılığı, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, yatçılık, kruvaziyer turizmi, kıyı rekreasyonu ve deniz temelli yenilikçi sektörleriyle Türkiye'nin en önemli mavi ekonomi merkezlerinden biridir. Deniz, Antalya için yalnızca doğal bir zenginlik değil; ekonomik kalkınmanın, sosyal refahın ve uluslararası rekabet gücünün temel bileşenlerinden biridir. Ancak iklim değişikliği, deniz suyu sıcaklıklarının artması, deniz seviyesindeki yükselme, kıyı erozyonu, biyolojik çeşitlilik kayıpları, deniz kirliliği ve plansız kıyı kullanımı; Antalya'nın deniz ekosistemleri üzerinde giderek artan baskılar oluşturmaktadır. Bu gelişmeler yalnızca çevresel değerleri tehdit etmekle kalmamakta; turizmden balıkçılığa, liman faaliyetlerinden kıyı yerleşimlerine kadar geniş bir ekonomik alanı doğrudan etkilemektedir. Geleneksel kıyı yönetimi anlayışı, deniz ve kara arasındaki etkileşimi çoğu zaman ayrı süreçler olarak ele almıştır. Oysa günümüzde sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı; kıyılar, denizler, havzalar, kentler ve ekonomik faaliyetlerin birbirinden bağımsız değil, aynı ekolojik sistemin parçaları olduğunu kabul etmektedir. Bu nedenle Antalya'nın geleceği açısından denizlerin korunması, yalnızca çevresel bir sorumluluk değil; ekonomik büyümenin ve iklim direncinin temel koşullarından biridir.

Mavi ekonomi yaklaşımı; deniz kaynaklarının korunmasını ekonomik gelişmenin önünde bir engel olarak değil, uzun vadeli refahın ve rekabet gücünün temel güvencesi olarak değerlendirmektedir. Kaynak verimliliği, döngüsel ekonomi, düşük karbonlu denizcilik, sürdürülebilir balıkçılık, yenilikçi deniz teknolojileri, temiz liman uygulamaları ve kıyı ekosistemlerinin korunması bu anlayışın temel unsurlarını oluşturmaktadır. Antalya, sahip olduğu limanları, marinaları, balıkçı barınakları, kruvaziyer potansiyeli, su sporları altyapısı ve deniz turizmi kapasitesiyle Akdeniz Havzası'nda mavi ekonomi dönüşümüne öncülük edebilecek şehirlerden biridir. Bununla birlikte bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde değerlendirilebilmesi; bütünsel kıyı alanları yönetimi, deniz mekânsal planlaması, ekosistem temelli karar alma süreçleri ve iklim değişikliğine uyum politikalarının birlikte uygulanmasını gerektirmektedir.

Bu bölümde; Antalya'nın deniz ve kıyı alanlarının mevcut durumu değerlendirilmekte, iklim değişikliğinin deniz ekosistemleri üzerindeki etkileri analiz edilmekte ve sürdürülebilir mavi ekonomi yaklaşımı doğrultusunda stratejik hedefler, politika önerileri, öncelikli projeler ve yönetim modeli ortaya konulmaktadır. Amaç; Antalya'yı denizlerini koruyarak büyüyen, kıyılarını dirençli hâle getiren ve mavi ekonomiyi sürdürülebilir kalkınmanın temel itici güçlerinden biri olarak değerlendiren örnek bir Akdeniz kenti konumuna taşımaktır.

9.1 Giriş

Denizler ve kıyılar, yalnızca doğal yaşamın sürdürülebilirliği açısından değil; ekonomik kalkınma, gıda güvenliği, ulaşım, turizm, ticaret, enerji ve iklim direnci bakımından da stratejik öneme sahip ekosistemlerdir. Dünya nüfusunun önemli bir bölümü kıyı bölgelerinde yaşamakta, küresel ticaretin büyük kısmı deniz yoluyla gerçekleşmekte ve deniz ekonomisi, ülkelerin kalkınma politikalarında giderek daha belirleyici bir rol üstlenmektedir. Bu nedenle son yıllarda “Mavi Ekonomi” yaklaşımı, sürdürülebilir kalkınmanın en önemli bileşenlerinden biri olarak uluslararası politika belgelerinde ön plana çıkmaktadır.

Antalya, yaklaşık 640 kilometreyi bulan kıyı uzunluğu, Akdeniz’in en zengin denizel ekosistemlerinden biri, güçlü turizm altyapısı, ticaret limanları, marinaları, balıkçılık faaliyetleri ve deniz turizmi potansiyeliyle Türkiye’nin mavi ekonomi açısından en önemli şehirlerinden biridir. Deniz, Antalya’nın ekonomik gelişiminin, uluslararası tanınırlığının ve yaşam kalitesinin temel belirleyicilerinden biridir. Bu nedenle denizlerin korunması ile ekonomik büyüme arasında kurulacak denge, kentin geleceğini doğrudan şekillendirecektir.

Bununla birlikte iklim değişikliği, deniz suyu sıcaklıklarının yükselmesi, deniz seviyesindeki değişimler, kıyı erozyonu, biyolojik çeşitlilik kayıpları, istilacı türlerin yaygınlaşması, deniz kirliliği ve plansız kıyı kullanımı gibi gelişmeler, Antalya’nın deniz ve kıyı sistemleri üzerinde giderek artan baskılar oluşturmaktadır. Aynı zamanda artan nüfus, turizm yoğunluğu, kıyı yapılaşması ve deniz kullanım talepleri de doğal ekosistemlerin taşıma kapasitesini zorlayan yeni risk alanları ortaya çıkarmaktadır.

İklim değişikliğinin etkileri yalnızca çevresel kayıplarla sınırlı değildir. Kıyı turizmi, balıkçılık, liman işletmeciliği, deniz taşımacılığı, su sporları, yat turizmi ve kıyı yerleşimleri gibi birçok ekonomik faaliyet de bu değişimlerden doğrudan etkilenmektedir. Bu nedenle denizlerin korunması artık yalnızca çevre politikalarının konusu değil; ekonomik dayanıklılık, afet risk yönetimi ve sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarından biri hâline gelmiştir.

Günümüzde gelişmiş kıyı kentleri, denizleri yalnızca korunması gereken doğal alanlar olarak değil; doğru yönetildiğinde ekonomik büyüme, yenilikçilik ve yeşil dönüşüm sağlayan stratejik kalkınma alanları olarak değerlendirmektedir. Bu yaklaşım; deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını, bütünsel kıyı alanları yönetimini, deniz mekânsal planlamasını, düşük karbonlu denizcilik uygulamalarını, ekosistem restorasyonunu ve iklim değişikliğine uyumu aynı politika çerçevesi içerisinde ele almaktadır.

Antalya’nın geleceği açısından da benzer bir dönüşüm kaçınılmazdır. Deniz ve kıyı alanlarının korunması ile ekonomik gelişme arasında dengeli bir yönetim modeli oluşturulmadan turizm, limancılık, balıkçılık ve denizcilik sektörlerinin uzun vadeli sürdürülebilirliğini sağlamak mümkün olmayacaktır. Bunun yanında mavi ekonomi yaklaşımı; yenilikçi teknolojiler, yeşil liman uygulamaları, sürdürülebilir kruvaziyer turizmi, denizcilik kümelenmeleri ve iklim finansmanı gibi yeni fırsat alanlarını da beraberinde getirmektedir.

Bu bölümde Antalya’nın deniz ve kıyı alanlarının mevcut durumu değerlendirilmekte; iklim değişikliğinin oluşturduğu riskler analiz edilmekte; sürdürülebilir mavi ekonomi yaklaşımı doğrultusunda stratejik amaçlar, politika önerileri, öncelikli projeler ve yönetim modeli ortaya konulmaktadır. Temel hedef, Antalya’yı denizlerini koruyarak büyüyen, kıyılarını iklim değişikliğine karşı dirençli hâle getiren, deniz ekonomisini yüksek katma değerli ve sürdürülebilir bir kalkınma modeline dönüştüren öncü Akdeniz kentlerinden biri yapmaktır.

9.2 Antalya'nın Mavi Ekonomi Potansiyeli ve Mevcut Durumu

Antalya, Akdeniz Havzası'nın en stratejik kıyı kentlerinden biri olarak sahip olduğu doğal, ekonomik ve coğrafi avantajlar sayesinde Türkiye'nin mavi ekonomi alanındaki en güçlü merkezlerinden biridir. Yaklaşık 640 kilometrelik kıyı şeridi, uluslararası standartlarda marinaları, ticaret limanları, balıkçı barınakları, su ürünleri üretim kapasitesi, deniz turizmi altyapısı ve dünya ölçeğinde tanınan kıyı destinasyonları ile Antalya, deniz temelli ekonomik faaliyetlerin çok yönlü gelişebildiği nadir bölgelerden biridir.

Mavi ekonomi; deniz ve kıyı kaynaklarının korunmasını esas alırken, bu kaynaklardan sürdürülebilir biçimde ekonomik değer üretilmesini hedefleyen yeni nesil kalkınma yaklaşımıdır. Bu anlayış yalnızca balıkçılık ve deniz taşımacılığını değil; kruvaziyer turizmi, yat turizmi, marinalar, kıyı rekreasyonu, deniz sporları, su ürünleri yetiştiriciliği, deniz biyoteknolojisi, yenilenebilir deniz enerjisi, kıyı ekosistemlerinin restorasyonu ve mavi karbon uygulamaları gibi çok geniş bir faaliyet alanını kapsamaktadır.

Antalya'da mavi ekonominin en güçlü bileşenlerinden biri turizm sektörüdür. Kıyılar, plajlar, marinalar, yat limanları, dalış bölgeleri ve su sporları merkezleri her yıl milyonlarca ziyaretçiye ev sahipliği yapmakta; deniz, kentin uluslararası turizm markasının temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Bunun yanında Antalya Limanı, bölgenin dış ticaretinde önemli bir lojistik merkez olarak faaliyet göstermekte; balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ise kırsal ekonomiye ve gıda güvenliğine katkı sağlamaktadır.

Bununla birlikte Antalya'nın sahip olduğu potansiyelin henüz bütüncül bir mavi ekonomi stratejisi çerçevesinde değerlendirilebildiğini söylemek güçtür. Denizcilik, turizm, çevre, ulaşım, balıkçılık, kıyı planlaması ve liman yatırımları çoğu zaman birbirinden bağımsız süreçler olarak ele alınmakta; kurumlar arası koordinasyon eksikliği, planlama bütünlüğünü zayıflatmaktadır. Deniz ve kıyı alanlarının ekonomik kullanımına ilişkin kararların, ekosistem kapasitesi ve iklim değişikliğinin etkileriyle birlikte değerlendirilmesi gereken yeni bir yönetim anlayışına ihtiyaç bulunmaktadır.

Kıyı alanlarında artan yapılaşma baskısı, doğal habitatların parçalanması, deniz kirliliği, mikroplastik kirliliği, düzensiz kıyı kullanımları ve bazı bölgelerde görülen kıyı erozyonu, deniz ekosistemlerinin sürdürülebilirliği açısından önemli riskler oluşturmaktadır. Bunun yanında iklim değişikliğine bağlı olarak deniz suyu sıcaklıklarının artması, istilacı türlerin yaygınlaşması ve denizel biyolojik çeşitlilikte meydana gelen değişimler; hem ekolojik dengeyi hem de balıkçılık ve turizm faaliyetlerini doğrudan etkilemektedir.

Antalya'nın mavi ekonomi potansiyelinin önemli ancak yeterince değerlendirilemeyen alanlarından biri de kruvaziyer turizmidir. Akdeniz'in doğu ve batı destinasyonları arasında stratejik bir konumda bulunan Antalya, uygun planlama ve doğru liman yatırımlarıyla kruvaziyer turizminden çok daha yüksek ekonomik fayda sağlayabilecek kapasiteye sahiptir. Ancak bu gelişimin, tarihi ve doğal değerleri koruyan, kent yaşamıyla uyumlu ve sürdürülebilir ulaşım sistemleriyle desteklenen bütünlüklü bir planlama anlayışı içerisinde gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Benzer şekilde, yat turizmi ve marina hizmetleri de Antalya'nın uluslararası rekabet gücünü artıracak önemli fırsatlar sunmaktadır. Yüksek gelir grubuna hitap eden bu sektör; bakım-onarım hizmetleri, denizcilik ekipmanları, teknik servisler ve yan sanayi ile birlikte yüksek katma değer oluşturmakta, aynı zamanda nitelikli istihdamın gelişmesine katkı sağlamaktadır. Önümüzdeki dönemde mavi ekonominin gelişimi; yalnızca mevcut faaliyetlerin büyümesiyle değil, yenilikçi sektörlerin ortaya çıkmasıyla da şekillenecektir. Deniz biyoteknolojisi, deniz temelli yenilenebilir enerji sistemleri, karbon yutak alanlarının korunması, akıllı liman teknolojileri, dijital denizcilik uygulamaları ve deniz çevresi izleme sistemleri, Antalya'nın sürdürülebilir kalkınmasına yeni fırsatlar sunabilecek stratejik alanlar olarak değerlendirilmelidir.

Antalya'nın mavi ekonomi potansiyelini tam anlamıyla değerlendirebilmesi için deniz ve kıyı alanlarını yalnızca ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü mekânlar olarak değil; korunması gereken doğal sermaye, iklim direncini artıran ekolojik sistemler ve gelecek nesillere aktarılması gereken ortak miras olarak gören bütüncül bir kalkınma anlayışını benimsemesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, Antalya'nın Akdeniz'de sürdürülebilir mavi ekonomi dönüşümüne öncülük eden örnek şehirlerden biri olmasının temelini oluşturacaktır.

9.3 İklim Değişikliğinin Denizler ve Kıyı Alanları Üzerindeki Etkileri

İklim değişikliği, deniz ve kıyı ekosistemlerini doğrudan etkileyen en önemli küresel çevresel tehditlerden biri hâline gelmiştir. Akdeniz Havzası'nın iklim değişikliğine karşı yüksek hassasiyete sahip bölgeler arasında yer alması, Antalya'nın deniz ve kıyı alanlarını da bu sürecin etkilerine açık hâle getirmektedir. Deniz suyu sıcaklıklarının artması, deniz seviyesindeki yükselme, okyanus ve deniz kimyasındaki değişimler, kıyı erozyonu, aşırı hava olayları ve biyolojik çeşitlilik kayıpları; Antalya'nın hem doğal ekosistemlerini hem de deniz temelli ekonomik faaliyetlerini uzun vadede önemli ölçüde etkileme potansiyeline sahiptir.

Deniz suyu sıcaklıklarında meydana gelen artış, Akdeniz'in ekolojik dengesini değiştiren temel unsurlardan biridir. Sıcaklık değişimleri; balık popülasyonlarının dağılımını, denizel habitatların yapısını ve tür çeşitliliğini etkilemekte, yerli türler üzerinde baskı oluştururken istilacı türlerin yayılımını hızlandırmaktadır. Bu süreç, balıkçılık faaliyetlerinden su ürünleri yetiştiriciliğine, kıyı turizminden deniz ekosistemlerinin sağlığına kadar geniş bir etki alanı oluşturmaktadır.

İklim değişikliğinin bir diğer önemli sonucu deniz seviyesindeki yükselmedir. Deniz seviyesindeki artış; kıyı erozyonunu hızlandırmakta, alçak kıyı alanlarını taşkın riskiyle karşı karşıya bırakmakta ve kıyı altyapıları üzerinde ilave baskılar oluşturmaktadır. Antalya'nın uzun kıyı şeridi boyunca yer alan plajlar, rekreasyon alanları, marinalar, balıkçı barınakları, turizm tesisleri ve kıyı ulaşım altyapıları, bu değişimlerden doğrudan etkilenebilecek kritik varlıklar arasında yer almaktadır.

Kıyı erozyonu, yalnızca doğal alanların daralmasına neden olan fiziksel bir süreç değildir. Aynı zamanda turizm gelirlerini, kıyı yatırımlarını ve doğal kıyı peyzajını etkileyen ekonomik bir risk unsurudur. Özellikle kumul sistemleri, deltalar, lagünler ve doğal plajlar; iklim değişikliğinin etkileri ile plansız kıyı kullanımlarının birlikte oluşturduğu baskılar nedeniyle daha kırılgan hâle gelmektedir. Bu nedenle kıyı koruma uygulamalarının mühendislik çözümleriyle sınırlı kalmaması; ekosistem temelli yaklaşımlar ve doğa temelli çözümlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Denizel biyolojik çeşitlilik üzerindeki baskılar da giderek artmaktadır. Deniz çayırları, mercan benzeri hassas habitatlar, kıyısız sulak alanlar ve üreme bölgeleri, artan sıcaklıklar ve insan kaynaklı baskılar nedeniyle işlevlerini kaybetme riskiyle karşı karşıyadır. Bu habitatların zarar görmesi yalnızca ekolojik dengeyi değil; balık stoklarının sürdürülebilirliğini, karbon depolama kapasitesini ve kıyıların doğal korunma mekanizmalarını da olumsuz etkilemektedir.

İklim değişikliği ile birlikte aşırı hava olaylarının sıklığı ve şiddeti de artmaktadır. Kuvvetli fırtınalar, ani yağışlar ve yüksek dalga olayları; liman altyapıları, marinalar, kıyı yapıları ve deniz ulaşımı üzerinde operasyonel riskler oluşturmaktadır. Bu durum, kıyı planlamasında iklim risk analizlerinin temel kriterlerden biri olarak değerlendirilmesini zorunlu hâle getirmektedir.

Deniz kirliliği de iklim değişikliğinin etkileriyle birlikte değerlendirilmesi gereken önemli sorunlardan biridir. Kara kökenli kirleticiler, plastik atıklar, mikroplastikler, kontrolsüz deşarjlar ve deniz trafiğinden kaynaklanan baskılar, deniz ekosistemlerinin direnç kapasitesini azaltmaktadır. İklim değişikliği nedeniyle zayıflayan ekosistemler, bu tür çevresel baskılara karşı daha kırılgan hâle gelmekte ve toparlanma süreleri uzamaktadır.

Bu gelişmeler, Antalya'nın deniz ve kıyı alanlarının yalnızca korunması gereken doğal varlıklar olmadığını; aynı zamanda iklim değişikliğine uyum stratejilerinin merkezinde yer alan kritik yaşam destek sistemleri olduğunu göstermektedir. Deniz ekosistemlerinin korunması; turizm, balıkçılık, deniz taşımacılığı, kıyı yerleşimleri ve bölgesel ekonomi açısından uzun vadeli sürdürülebilirliğin temel koşullarından biridir.

Bu nedenle Antalya'nın mavi ekonomi politikaları; iklim risklerini dikkate alan bütünleşik kıyı alanları yönetimini, deniz mekânsal planlamasını, ekosistem restorasyonunu, kıyı dayanıklılığını ve doğal sermayenin korunmasını esas alan yeni bir yönetim anlayışı üzerine inşa edilmelidir. Böylece denizler ve kıyıları yalnızca bugünün ekonomik faaliyetlerini destekleyen alanlar değil, aynı zamanda Antalya'nın iklim dirençli geleceğinin en önemli stratejik varlıkları olarak güvence altına alınabilecektir.

9.4 Antalya İçin Mavi Ekonomi Vizyonu

Antalya'nın geleceği, denizlerini yalnızca koruyabilme başarısıyla değil; bu doğal sermayeyi sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarından biri hâline getirebilme kapasitesiyle şekillenecektir. Bu nedenle mavi ekonomi vizyonu, deniz ve kıyı alanlarını yalnızca ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü mekânlar olarak değil; iklim direncini artıran, doğal sermayeyi güçlendiren, yüksek katma değer üreten ve yaşam kalitesini yükselten stratejik kalkınma alanları olarak değerlendirmektedir.

Bu vizyonun temel hedefi; Antalya'yı **Akdeniz'in sürdürülebilir mavi ekonomi merkezi** hâline getirmektir. Bu yaklaşım; doğal ekosistemlerin korunmasını ekonomik büyümenin ön koşulu olarak kabul ederken, deniz temelli sektörlerde yenilikçiliği, teknoloji kullanımını ve uluslararası rekabet gücünü birlikte geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Antalya'nın mavi ekonomi modeli, kıyı ve deniz alanlarının taşıma kapasitesini esas alan bütünleşik bir planlama anlayışı üzerine inşa edilmelidir. Deniz turizmi, limancılık, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, marina işletmeciliği, kruvaziyer turizmi, deniz sporları ve kıyı rekreasyonu gibi tüm faaliyetler; birbirini destekleyen ve doğal sistemlerle uyum içinde gelişen bir yapı içerisinde yönetilmelidir. Böylece ekonomik büyüme ile ekolojik koruma arasında sürdürülebilir bir denge kurulabilecektir.

Bu vizyonun önemli bileşenlerinden biri de **bütünleşik kıyı alanları yönetimi** anlayışının benimsenmesidir. Deniz ve kara arasındaki etkileşim dikkate alınmadan yürütülen planlama süreçleri, uzun vadede hem doğal sistemler hem de ekonomik faaliyetler açısından önemli riskler oluşturmaktadır. Antalya'da kıyı planlaması; ulaşım, turizm, limanlar, doğal koruma alanları, rekreasyon, balıkçılık ve yerleşim alanlarını birlikte değerlendiren çok disiplinli bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

Mavi ekonomi vizyonu aynı zamanda **yüksek katma değerli denizcilik sektörlerinin geliştirilmesini** öngörmektedir. Geleneksel faaliyetlerin yanında yat üretimi ve bakım hizmetleri, denizcilik teknolojileri, akıllı liman sistemleri, deniz biyoteknolojisi, su altı araştırmaları, çevre izleme teknolojileri ve dijital denizcilik uygulamaları gibi yenilikçi sektörler desteklenerek Antalya'nın bilgi ve teknoloji üreten bir denizcilik merkezi hâline gelmesi hedeflenmelidir.

Antalya'nın kruvaziyer turizmi ve marina altyapısı da bu vizyon doğrultusunda yeniden değerlendirilmelidir. Amaç yalnızca daha fazla gemi veya yat kabul etmek değil; kentin tarihi, kültürel ve doğal değerleriyle bütünleşen, yüksek harcama potansiyeline sahip ziyaretçileri çeken, yerel ekonomiye daha fazla katkı sağlayan sürdürülebilir bir deniz turizmi modeli oluşturmaktır. Bu yaklaşım, liman yatırımlarının çevresel etkileri, ulaşım bağlantıları, kent yaşamı ve kıyı ekosistemleri birlikte değerlendirilerek planlanmasını gerektirmektedir.

İklim değişikliğine uyum, mavi ekonomi vizyonunun ayrılmaz bir parçasıdır. Deniz seviyesindeki değişimler, kıyı erozyonu, aşırı hava olayları ve denizel ekosistemlerde meydana gelen değişimler dikkate alınarak kıyı altyapıları daha dirençli hâle getirilmeli; doğa temelli çözümler, kıyı restorasyonu ve ekosistem temelli uyum uygulamaları öncelikli yatırım alanları olarak değerlendirilmelidir.

Bu vizyonun başarısı, yalnızca kamu yatırımlarıyla değil; özel sektör, üniversiteler, araştırma merkezleri, meslek kuruluşları ve sivil toplumun aktif katılımıyla mümkün olacaktır. Antalya’da mavi ekonomi alanında geliştirilecek her yatırım; çevresel sürdürülebilirlik, ekonomik verimlilik, toplumsal fayda ve iklim direnci kriterleri çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak Antalya’nın mavi ekonomi vizyonu; **denizlerini koruyarak büyüyen, kıyılarını iklim değişikliğine karşı dirençli hâle getiren, deniz temelli sektörlerde yüksek katma değer üreten, yenilikçiliği destekleyen ve Akdeniz’de örnek gösterilen sürdürülebilir bir kıyı kenti oluşturmayı** hedeflemektedir. Bu vizyon, yalnızca denizcilik sektörünün değil; Antalya’nın ekonomik, çevresel ve sosyal geleceğinin ortak yol haritasını oluşturmaktadır.

9.5 Antalya’nın Deniz Kimliği ve Stratejik Uzmanlaşma Modeli

Antalya’nın mavi ekonomi vizyonu yalnızca deniz kaynaklarının korunmasına yönelik çevresel politikalarla sınırlı değildir. Bu vizyon; binlerce yıllık denizcilik mirasını, doğal sermayesini, limanlarını, turizm potansiyelini, lojistik kapasitesini, kültürel zenginliğini ve iklim dirençli kalkınma hedeflerini ortak bir strateji altında birleştiren bütüncül bir gelişim modelini ifade etmektedir.

Dünyada başarılı mavi ekonomi örnekleri incelendiğinde; denizle kurduğu ilişkiyi yalnızca kıyı kullanımından ibaret görmeyen, denizi ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel kalkınmanın temel bileşeni hâline getiren kentlerin sürdürülebilir rekabet avantajı elde ettiği görülmektedir. Rotterdam, Singapur, Barselona, Kopenhag ve Vancouver gibi şehirler; limanlarını, kıyılarını, deniz ulaşımını, turizmini ve doğal ekosistemlerini birbirini tamamlayan tek bir sistem olarak yönetmektedir.

Antalya da yaklaşık **640 kilometrelik kıyı şeridi**, Doğu Akdeniz’deki stratejik konumu, güçlü turizm altyapısı, uluslararası limanları, marinaları, tarihî kıyı kentleri ve zengin biyolojik çeşitliliğiyle Akdeniz Havzası’nın en önemli mavi ekonomi merkezlerinden biri olabilecek tüm avantajlara sahiptir. Ancak bu potansiyelin tam anlamıyla değerlendirilebilmesi için denizin yalnızca turizmin hizmetinde kullanılan bir kaynak olarak değil; ekonomik üretimin, teknolojik gelişmenin, kültürel kimliğin, iklim direncinin ve sürdürülebilir kalkınmanın temel unsuru olarak yeniden ele alınması gerekmektedir.

Bu nedenle Antalya’nın mavi ekonomi stratejisi üç temel sütun üzerine inşa edilmelidir:

- Antalya’nın deniz kimliğinin yeniden güçlendirilmesi,
- Limanların uzmanlaşma esasına göre birbirini tamamlayan bütünleşik bir sistem olarak planlanması,
- Tüm kıyı şeridini kapsayan antalya mavi koridoru’nun oluşturulması.

Bu yaklaşım, Antalya’nın mavi ekonomi vizyonunu yalnızca sektörel hedeflerden oluşan bir politika seti olmaktan çıkararak, kentin geleceğini şekillendiren stratejik bir kalkınma modeline dönüştürmektedir.

9.5.1 Antalya'nın Deniz Kimliği

Antalya'nın tarihi, coğrafyası ve ekonomik gelişimi denizle birlikte şekillenmiştir. Antik Likya ve Pamfilya uygarlıklarından günümüze kadar bölgenin ticareti, kültürel etkileşimi ve uluslararası bağlantıları Akdeniz üzerinden kurulmuş; liman kentleri yalnızca ticaret merkezleri değil, aynı zamanda medeniyetlerin buluşma noktaları olmuştur.

Bugün Antalya; yaklaşık **640 kilometrelik kıyı uzunluğu**, uluslararası limanları, marinaları, balıkçı barınakları, mavi bayraklı plajları, koyları, deniz mağaraları, su altı arkeolojik mirası ve zengin biyolojik çeşitliliğiyle Türkiye'nin en güçlü deniz kentidir. Ancak bu doğal üstünlük bugüne kadar büyük ölçüde turizm ekseninde değerlendirilmiş; denizin ekonomik, bilimsel, teknolojik ve lojistik potansiyeli yeterince bütüncül bir yaklaşımla ele alınamamıştır.

Oysa Antalya'nın deniz kimliği çok daha geniş bir anlam taşımaktadır. Kent aynı zamanda;

- Doğu akdeniz'in önemli lojistik geçiş noktalarından biri,
- Uluslararası yat rotalarının doğal durağı,
- Kruvaziyer turizmi açısından yüksek potansiyele sahip bir destinasyon,
- Su altı arkeolojisi ve deniz kültürü bakımından dünya ölçeğinde önemli bir miras alanı,
- Deniz sporları ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişebileceği doğal bir merkez,
- Deniz biyolojik çeşitliliği açısından akdeniz'in en değerli ekosistemlerinden biridir.

Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgesi, Beydağları Sahil Milli Parkı, Caretta caretta yuvalama alanları, Posidonia oceanica (deniz çayır)ları, kıyı sulak alanları ve zengin su altı yaşamı Antalya'nın yalnızca korunması gereken doğal değerleri değil; aynı zamanda geleceğin sürdürülebilir kalkınma modelinin temel doğal sermayesidir. Bu nedenle Antalya'nın deniz kimliği; yalnızca kıyıları kullanan değil, denizle yaşayan, denizi koruyarak ekonomik değer üreten, deniz kültürünü yaşatan ve gelecek kuşaklara aktaran yeni bir kalkınma anlayışıyla yeniden tanımlanmalıdır. **Deniz, Antalya için yalnızca coğrafi bir unsur değildir. Deniz; kentin tarihidir, ekonomisidir, kültürüdür, yaşam biçimidir ve geleceğidir.**

9.5.2 Antalya Liman Sistemi ve Stratejik Uzmanlaşma Modeli

Antalya'nın sahip olduğu limanlar, marinalar ve kıyı yerleşimleri birbirinden farklı doğal, ekonomik ve kültürel özelliklere sahiptir. Buna rağmen bugüne kadar liman yatırımları çoğu zaman birbirinden bağımsız değerlendirilmiş, her limanın benzer fonksiyonları üstlenmesi beklenmiş ve Antalya'nın toplam denizcilik potansiyeli bütüncül bir sistem anlayışıyla planlanamamıştır.

Oysa çağdaş liman planlamasında temel yaklaşım; limanların aynı yükü paylaşarak rekabet etmesi değil, farklı alanlarda uzmanlaşarak birbirini tamamlamasıdır. Böylece her liman kendi doğal avantajlarını en etkin biçimde kullanırken, bölgesel kalkınma da dengeli şekilde gelişmektedir. Antalya'nın gelecekteki liman politikası da bu anlayış üzerine kurulmalıdır.

Temel hedef, **tek bir büyük limanı büyütme değil; farklı görevler üstlenen, birbirini destekleyen ve ortak bir vizyon doğrultusunda çalışan uzmanlaşmış bir liman ağı oluşturmaktır.**

Bu yaklaşım doğrultusunda önerilen uzmanlaşma modeli aşağıdaki gibidir:

Liman / Bölge ve Temel Uzmanlaşma Alanları

Liman / Bölge	Temel Uzmanlaşma Alanı
Antalya Limanı	Uluslararası ticaret, konteyner taşımacılığı, Ro-Ro, lojistik ve bölgesel yük merkezi
Kaleiçi Limanı	Kruvaziyer turizmi, şehir limanı, kültürel miras ve kent turizmi
Kemer	Marina işletmeciliği, mega yat turizmi ve deniz sporları
Kaş	Dalış turizmi, butik yatçılık ve yüksek gelir grubu turizmi
Demre	Kültür turizmi, yat rotaları ve Doğu Akdeniz bağlantıları
Side	Tarih odaklı butik kruvaziyer ve kültür turizmi
Alanya	Kruvaziyer turizmi, marina ve uluslararası deniz turizmi
Gazipaşa	Bölgesel deniz ulaşımı, balıkçılık ve destekleyici kıyı ekonomisi

Bu model sayesinde limanlar birbirlerinin rakibi olmaktan çıkacak, Antalya'nın ortak denizcilik ekosisteminin tamamlayıcı bileşenleri hâline gelecektir.

Özellikle Antalya Limanı'nın ticaret ve lojistik fonksiyonunun güçlendirilmesi; Kaleiçi'nin tarihî dokusuna uygun biçimde kruvaziyer ve şehir limanı olarak geliştirilmesi; Alanya'nın kruvaziyer turizminin ikinci merkezi hâline getirilmesi; Demre'nin kültür turizmi ve uluslararası yat rotalarının önemli bir durağı olarak konumlandırılması, kıyı ekonomisinin il geneline dengeli biçimde yayılmasını sağlayacaktır.

Bu uzmanlaşma modeli yalnızca ekonomik verimlilik sağlamayacaktır. Aynı zamanda;

- Kıyı alanlarındaki kullanım baskısını azaltacak,
- Ulaşım yükünü dengeleyecek,
- Turizm hareketlerini farklı destinasyonlara yayacak,
- Yerel ekonomilerin gelişmesini destekleyecek,
- Her bölgenin kendi kimliğini koruyarak büyümesine katkı sağlayacaktır.

Antalya'nın denizcilik geleceği, tek merkezli büyüme anlayışında değil; birbirini tamamlayan limanlar ağına dayanan çok merkezli ve dengeli bir kıyı gelişim modelinde yatmaktadır.

9.5.3 Antalya Mavi Koridoru Vizyonu

Antalya'nın mavi ekonomi dönüşümünün en önemli mekânsal hedeflerinden biri, doğudan batıya uzanan kıyı şeridini tek bir stratejik sistem hâline getiren **Antalya Mavi Koridoru**nun oluşturulmasıdır. Mavi Koridor; kıyı kentlerini, limanları, marinaları, kruvaziyer destinasyonlarını, yat rotalarını, doğal koruma alanlarını, kültürel miras noktalarını ve deniz ulaşımını birbirine bağlayan bütünsel bir kalkınma modelidir. Bu yaklaşımda Antalya kıyıları, birbirinden bağımsız turizm merkezleri olarak değil; ekonomik, çevresel ve kültürel açıdan birbirini besleyen tek bir kıyı sistemi olarak ele alınmaktadır.

Mavi Koridor kapsamında;

- Gazipaşa,
- Kaleiçi,
- Olympos,
- Kekova,
- Alanya,
- Antalya Limanı,
- Adrasan,
- Kaş
- Side,
- Kemer,
- Finike,
- Belek
- Phaselis,
- Demre,

ortak bir planlama vizyonu içerisinde değerlendirilmelidir.

Koridorun temel hedefleri şunlardır:

- kent içi ve bölgesel deniz ulaşımını geliştirmek,
- kruvaziyer ve yat rotalarını bütünleştirmek,
- kıyı ekonomisini çeşitlendirmek,
- kültürel miras alanlarını ortak destinasyon ağına dönüştürmek,
- doğal koruma alanlarını sürdürülebilir turizm anlayışıyla yönetmek,
- iklim dirençli kıyı altyapılarını geliştirmek,
- yerel kalkınmayı kıyı boyunca dengeli biçimde yaygınlaştırmak.

Uzun vadede Antalya Mavi Koridoru; yalnızca bir ulaşım veya turizm projesi değil, Akdeniz'in en kapsamlı sürdürülebilir kıyı yönetimi ve mavi ekonomi programlarından biri olarak hayata geçirilmelidir.

Bu vizyon, Antalya'nın denizle kurduğu ilişkiyi yeniden tanımlamaktadır. Deniz; yalnızca kıyısında yaşanan bir doğal alan değil, limanlarıyla ticaret üreten, marinalarıyla uluslararası yat turizmini geliştiren, kruvaziyer limanlarıyla kültürel hareketliliği artıran, deniz ulaşımıyla kent yaşamını kolaylaştıran, doğal ekosistemleriyle iklim direncini güçlendiren ve tüm kıyı boyunca ortak refah oluşturan stratejik bir kalkınma eksenidir.

Antalya'nın 2050 vizyonunda Mavi Koridor, denizlerini koruyarak büyüyen; limanlarını uzmanlaştırarak rekabet gücünü artıran; kıyılarını bütünleşik bir planlama anlayışıyla yöneten ve Akdeniz'de örnek gösterilen sürdürülebilir bir deniz kentinin mekânsal omurgasını oluşturmaktadır.

9.6 Stratejik Amaçlar ve Hedefler

Antalya'nın mavi ekonomi potansiyelinin sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayabilmesi; deniz ve kıyı alanlarının korunmasını, ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesini, iklim değişikliğine uyum kapasitesinin artırılmasını ve deniz temelli sektörlerde yüksek katma değer üreten yeni bir ekonomik yapının oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda belirlenen stratejik amaçlar; çevresel koruma ile ekonomik büyümeyi birlikte ele alan, bilimsel veriye dayalı ve uluslararası sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlu bir kalkınma anlayışı üzerine kurulmuştur.

Bu hedefler yalnızca denizcilik sektörünü değil; turizm, limancılık, balıkçılık, kıyı yönetimi, ulaşım, çevre koruma, afet yönetimi, teknoloji geliştirme ve yerel kalkınmayı kapsayan bütünleşik bir mavi ekonomi ekosistemi oluşturmayı amaçlamaktadır. Böylece Antalya'nın denizleri, yalnızca korunması gereken doğal alanlar değil; sürdürülebilir refahın ve iklim dirençli kalkınmanın temel taşı hâline gelecektir.

9.6.1 Stratejik Amaç 1

Deniz ve Kıyı Ekosistemlerini Koruyarak Doğal Sermayeyi Güçlendirmek

Mavi ekonominin temelini sağlıklı deniz ve kıyı ekosistemleri oluşturmaktadır. Bu nedenle Antalya'nın kıyıları, denizel biyolojik çeşitliliği, sulak alanları, deniz çayırıları ve hassas habitatları koruma önceliğiyle yönetilmelidir.

Bu amaç doğrultusunda; deniz koruma alanlarının etkin yönetimi sağlanmalı, kıyı habitatlarının restorasyonu desteklenmeli, deniz kirliliği azaltılmalı, biyolojik çeşitlilik düzenli olarak izlenmeli, doğal ekosistemlerin iklim değişikliğine uyum kapasitesi artırılmalıdır.

9.6.2 Stratejik Amaç 2

İklim Dirençli Kıyı ve Deniz Yönetimini Hayata Geçirmek

İklim değişikliğinin deniz ve kıyı alanları üzerindeki etkilerine karşı bilimsel verilere dayalı uyum politikaları geliştirilmelidir. Bu kapsamda; kıyı erozyonu risk haritaları hazırlanmalı, deniz seviyesi değişimleri izlenmeli, kıyı altyapılarında iklim dayanıklılığı artırılmalı, doğa temelli kıyı koruma uygulamaları yaygınlaştırılmalı, afet risk yönetimi kıyı planlamasına entegre edilmelidir.

9.6.3 Stratejik Amaç 3

Yüksek Katma Değerli Mavi Ekonomi Sektörlerini Geliştirmek

Antalya'nın deniz ekonomisi yalnızca geleneksel faaliyetlerle sınırlı kalmamalı; yenilikçi ve teknoloji odaklı sektörlerle çeşitlendirilmelidir. Bu doğrultuda; marina ve yat hizmetleri geliştirilmeli, denizcilik teknolojileri desteklenmeli, deniz biyoteknolojisi alanında araştırmalar teşvik edilmeli, akıllı liman uygulamaları yaygınlaştırılmalı, deniz temelli girişimcilik ekosistemi güçlendirilmelidir.

9.6.4 Stratejik Amaç 4

Sürdürülebilir Limancılık ve Deniz Ulaşımını Güçlendirmek

Antalya'nın limanları ve deniz ulaşımı altyapısı; çevresel etkileri azaltan, enerji verimliliğini artıran ve uluslararası rekabet gücünü yükselten bir anlayışla geliştirilmelidir. Bu amaç kapsamında; yeşil liman uygulamaları yaygınlaştırılmalı, alternatif yakıt altyapıları planlanmalı, dijital liman yönetim sistemleri kurulmalı, deniz ulaşımının kent içi ve bölgesel ulaşım sistemleriyle entegrasyonu güçlendirilmelidir.

9.6.5 Stratejik Amaç 5

Sürdürülebilir Deniz Turizmini ve Kruvaziyer Ekonomisini Geliştirmek

Deniz turizmi; doğal ve kültürel değerleri koruyan, yerel ekonomiye yüksek katkı sağlayan ve dört mevsime yayılan sürdürülebilir bir model doğrultusunda geliştirilmelidir. Bu kapsamda; marina ve yat turizmi güçlendirilmeli, kruvaziyer turizmi kent kimliğiyle uyumlu biçimde planlanmalı, dalış, yelken, su sporları ve deniz rekreasyonu çeşitlendirilmelidir, kıyı destinasyonlarının çevresel taşıma kapasitesi gözetilmelidir.

9.6.6 Stratejik Amaç 6

Sürdürülebilir Balıkçılık ve Su Ürünleri Yönetimini Desteklemek

Denizel biyolojik kaynakların korunması ile ekonomik üretim arasında dengeli bir yönetim anlayışı benimsenmelidir. Bu doğrultuda; balık stoklarının sürdürülebilir yönetimi sağlanmalı, seçici avcılık yöntemleri teşvik edilmeli, su ürünleri yetiştiriciliğinde çevresel standartlar yükseltilmeli, yasa dışı avcılıkla mücadele güçlendirilmelidir.

9.6.7 Stratejik Amaç 7

Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimini Kurumsallaştırmak

Kıyı alanlarının planlanması; çevre, turizm, ulaşım, limancılık, afet yönetimi ve doğal koruma politikalarının birlikte değerlendirildiği bütünleşik bir yönetim modeliyle yürütülmelidir.

Bu kapsamda; kıyı alanlarında kurumlararası koordinasyon güçlendirilmeli, deniz mekânsal planlaması uygulanmalı, taşıma kapasitesi esaslı planlama yaklaşımı benimsenmeli, kıyı kullanımlarında kamu yararı ve ekolojik sürdürülebilirlik birlikte gözetilmelidir.

9.6.8 Stratejik Amaç 8

Antalya'yı Akdeniz'in Mavi İnovasyon ve İş Birliği Merkezi Hâline Getirmek

Mavi ekonomi alanındaki uluslararası bilgi birikimi, teknoloji geliştirme kapasitesi ve yatırım potansiyeli Antalya'nın küresel rekabet gücünü artıracak şekilde değerlendirilmelidir.

Bu amaç doğrultusunda; üniversite-sanayi işbirlikleri geliştirilmeli, uluslararası araştırma programlarına katılım artırılmalı, mavi ekonomi kümelenmeleri oluşturulmalı, iklim finansmanı ve Avrupa Birliği programlarından daha etkin yararlanılmalı, Antalya, Akdeniz'de sürdürülebilir mavi ekonomi alanında bilgi üreten ve politika geliştiren öncü şehirlerden biri hâline getirilmelidir.

Bu stratejik amaçlar; Antalya'nın denizlerini koruyarak büyüyen, ekonomik çeşitliliğini artıran, iklim değişikliğine uyum sağlayan ve mavi ekonomiyi sürdürülebilir kalkınmanın temel dinamiklerinden biri hâline getiren uzun vadeli dönüşüm vizyonunun ana çerçevesini oluşturmaktadır.

9.7 Stratejik Politikalar ve Uygulama Mekanizmaları

Antalya'nın mavi ekonomi vizyonunun hayata geçirilebilmesi; deniz ve kıyı alanlarını koruyan, ekonomik gelişmeyi destekleyen ve iklim değişikliğine uyumu esas alan bütünleşik politika araçlarının uygulanmasına bağlıdır. Bu politikalar yalnızca çevresel koruma odaklı değil; yatırım, ulaşım, turizm, ticaret, limancılık, balıkçılık, enerji, teknoloji ve yerel kalkınmayı aynı çerçevede değerlendiren çok sektörlü bir yönetim anlayışı üzerine kurulmalıdır.

Mavi ekonomi yaklaşımının temel ilkesi, deniz kaynaklarının korunması ile ekonomik büyümenin birbirini destekleyen süreçler olduğudur. Bu nedenle geliştirilecek politikalar; doğal sermayeyi tüketen değil, onu güçlendiren, kaynak verimliliğini artıran ve uzun vadeli ekonomik değer oluşturan bir dönüşümü hedeflemelidir.

9.7.1 Politika 1

Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Modelinin Uygulanması

Antalya'nın kıyıları, farklı kurumların bağımsız kararlarıyla değil; ortak planlama ve koordinasyon anlayışıyla yönetilmelidir. Bu kapsamda;

- Bütünleşik kıyı alanları yönetim planı hazırlanmalı,
- Kıyı kullanımları taşıma kapasitesi esas alınarak planlanmalı,
- Doğal koruma alanları ile ekonomik kullanım bölgeleri dengeli biçimde yönetilmeli,
- Kamu kurumları arasında veri paylaşımı ve koordinasyon güçlendirilmelidir.

9.7.2 Politika 2

Deniz Mekânsal Planlamasının Hayata Geçirilmesi

Deniz yüzeyi ve deniz tabanındaki kullanım kararları bilimsel veriler doğrultusunda planlanmalıdır. Bu amaçla; deniz turizmi, liman faaliyetleri, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği, deniz koruma alanları, ulaşım koridorları, rekreasyon alanları birbiriyle uyumlu şekilde planlanmalı ve olası kullanım çatışmaları en aza indirilmelidir.

9.7.3 Politika 3

Yeşil Liman ve Sürdürülebilir Denizcilik Politikası

Antalya'daki limanların çevresel performansını artıracak dönüşüm programları uygulanmalıdır. Bu kapsamda;

- Enerji verimli liman altyapıları geliştirilmeli,
- Kıyı elektrifikasyonu (shore power) yaygınlaştırılmalı,
- Atık kabul tesisleri güçlendirilmeli,
- Liman operasyonlarında dijitalleşme artırılmalı,
- Düşük karbonlu denizcilik uygulamaları desteklenmelidir.

Bu dönüşüm, hem çevresel etkilerin azaltılmasına hem de limanların uluslararası rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacaktır.

9.7.4 Politika 4

Sürdürülebilir Deniz Turizmi Politikası

Deniz turizmi faaliyetleri doğal ve kültürel değerleri koruyan sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yönetilmelidir. Bu doğrultuda; marina yönetim standartları geliştirilmeli, çevre dostu yat turizmi uygulamaları desteklenmeli, kruvaziyer turizmi kent bütünlüğü gözetilerek planlanmalı, su sporları ve rekreasyon faaliyetleri ekosistem hassasiyetine uygun şekilde düzenlenmelidir.

9.7.5 Politika 5

Deniz Kirliliğinin Önlenmesi ve Deniz Ekosistemlerinin Korunması

Deniz kirliliğinin kaynağında önlenmesi temel politika yaklaşımı olmalıdır. Bu kapsamda;

- Kara kökenli kirleticilerin kontrolü güçlendirilmeli,
- Plastik ve mikroplastik kirliliğini azaltan uygulamalar yaygınlaştırılmalı,
- Deniz suyu kalite izleme sistemleri geliştirilmeli,
- Denizel biyolojik çeşitlilik düzenli olarak izlenmeli,
- Ekosistem restorasyon projeleri desteklenmelidir.

9.7.6 Politika 6

Mavi Ekonomi Yatırım ve İnovasyon Programı

Deniz temelli yüksek katma değerli sektörlerin gelişimini desteklemek amacıyla özel yatırım programları oluşturulmalıdır. Öncelikli alanlar;

- Denizcilik teknolojileri,
- Akıllı liman sistemleri,
- Marina hizmetleri,
- Deniz biyoteknolojisi,
- Çevre teknolojileri,
- Su altı robotik sistemleri,
- Dijital denizcilik çözümleri

olarak belirlenmelidir.

9.7.7 Politika 7

Kıyı Kentlerinde İklim Dirençli Altyapı Politikası

Kıyı yerleşimleri ve deniz yapıları, iklim değişikliğinin etkilerine dayanıklı biçimde planlanmalıdır. Bu kapsamda;

- Kıyı taşkın risk haritaları hazırlanmalı,
- Kıyı koruma projelerinde doğa temelli çözümler önceliklendirilmeli,
- Marinalar ve liman altyapıları iklim risklerine göre güçlendirilmeli,
- Kritik kıyı tesisleri için uyum planları hazırlanmalıdır.

9.7.8 Politika 8

Sürdürülebilir Balıkçılık ve Deniz Kaynakları Yönetimi

Denizel canlı kaynaklarının korunmasını esas alan bilimsel yönetim modeli uygulanmalıdır. Bu doğrultuda;

- Balık stoklarının izlenmesi,
- Yasa dışı avcılığın önlenmesi,
- Seçici avcılık tekniklerinin yaygınlaştırılması,
- Sürdürülebilir su ürünleri yetiştiriciliğinin desteklenmesi,
- Deniz koruma alanlarının etkin yönetimi

öncelikli politika alanları olarak ele alınmalıdır.

9.7.9 Politika 9

Mavi Ekonomi Yönetişimi ve Uluslararası İş Birliği

Antalya'nın mavi ekonomi dönüşümü; kamu, özel sektör, üniversiteler, meslek kuruluşları ve sivil toplumun ortak katılımıyla yürütülmelidir.

Bu kapsamda;

- **Antalya mavi ekonomi koordinasyon kurulu** kurulmalı,
- Üniversitelerle ortak araştırma programları geliştirilmeli,
- Akdeniz kentleriyle bilgi paylaşımı artırılmalı,
- Avrupa birliği ve uluslararası kuruluşlarla proje ortaklıkları güçlendirilmeli,
- Mavi ekonomi yatırımları için uluslararası iklim finansmanı ve kalkınma fonlarından daha etkin yararlanılmalıdır.

Bu politika seti, Antalya'nın deniz ve kıyı alanlarını yalnızca koruyan değil; aynı zamanda ekonomik değere dönüştüren, iklim değişikliğine uyum sağlayan ve Akdeniz Havzası'nda örnek gösterilen sürdürülebilir bir mavi ekonomi modelinin kurumsal temelini oluşturacaktır.

9.8 Öncelikli Projeler ve Dönüşüm Programları

Antalya'nın mavi ekonomi vizyonunun hayata geçirilebilmesi; yalnızca stratejik hedeflerin belirlenmesiyle değil, bu hedefleri somut yatırımlara dönüştürecek uygulanabilir projelerin geliştirilmesiyle mümkündür. Bu nedenle önerilen projeler, deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunmasını ekonomik kalkınmayla bütünleştiren, iklim değişikliğine uyumu güçlendiren ve uluslararası finansman kaynaklarına erişimi kolaylaştıran bir dönüşüm programı olarak tasarlanmıştır.

Bu projeler; kamu yatırımları, özel sektör girişimleri, yerel yönetim uygulamaları, üniversite-sanayi iş birlikleri ve uluslararası iklim finansmanı mekanizmalarıyla desteklenerek Antalya'nın Akdeniz'de sürdürülebilir mavi ekonomi alanında öncü kentlerden biri hâline gelmesine katkı sağlayacaktır.

9.8.1 Antalya Mavi Ekonomi Master Planı

Antalya'nın deniz ve kıyı alanlarını kapsayan uzun vadeli bir **Mavi Ekonomi Master Planı** hazırlanmalıdır. Plan; limanlar, marinalar, kruvaziyer turizmi, balıkçılık, deniz turizmi, kıyı koruma alanları, su ürünleri yetiştiriciliği, ulaşım ve rekreasyon alanlarını ortak bir vizyon çerçevesinde değerlendirmelidir. Master Plan, deniz mekânsal planlaması ve bütünleşik kıyı alanları yönetiminin temel referans belgesi olmalıdır.

9.8.2 Antalya Akıllı Liman Dönüşüm Programı

Antalya Limanı ve diğer kıyı tesislerinde dijitalleşme, enerji verimliliği ve düşük karbonlu liman işletmeciliğini esas alan dönüşüm programı uygulanmalıdır.

Program kapsamında;

- Akıllı lojistik yönetimi,
- Kıyı elektrifikasyonu,
- Yenilenebilir enerji sistemleri,
- Dijital yük yönetimi,
- Sıfır emisyonlu liman operasyonları,
- Akıllı güvenlik ve çevre izleme sistemleri

hayata geçirilmelidir. Bu dönüşüm, Antalya'nın Doğu Akdeniz'deki lojistik rekabet gücünü önemli ölçüde artıracaktır.

9.8.3 Antalya Deniz ve Kıyı Ekosistemleri Restorasyon Programı

Bozulmuş kıyı habitatlarının, deniz çayırılarının, sulak alanların ve hassas kıyı ekosistemlerinin korunması ve iyileştirilmesine yönelik kapsamlı restorasyon projeleri uygulanmalıdır.

Program kapsamında; doğal kıyı bariyerleri güçlendirilmeli, kıyı erozyonunun önlenmesine yönelik doğa temelli çözümler uygulanmalı, denizel biyolojik çeşitlilik izlenmeli, karbon yutak alanları korunmalı ve geliştirilmeli, ekolojik rehabilitasyon çalışmaları desteklenmelidir.

9.8.4 Antalya Kruvaziyer ve Deniz Turizmi Gelişim Programı

Antalya'nın kruvaziyer turizminden elde ettiği ekonomik katma değeri artıracak yeni bir gelişim modeli oluşturulmalıdır.

Bu kapsamda;

- Kruvaziyer destinasyon planlaması yapılmalı,
- Liman-kent entegrasyonu güçlendirilmeli,
- Kültürel miras alanlarıyla bağlantılı turizm rotaları geliştirilmeli,
- Şehir içi deniz ulaşımı desteklenmeli,
- Yüksek gelir grubuna yönelik deniz turizmi ürünleri çeşitlendirilmelidir.

Programın temel amacı, ziyaretçi sayısından çok **ziyaretçi başına ekonomik değeri artıran** sürdürülebilir bir kruvaziyer modeli oluşturmaktır.

9.8.5 Antalya Marina ve Yatçılık Gelişim Programı

Antalya'nın marina altyapısı uluslararası standartlara uygun şekilde güçlendirilmeli; yat turizmi, bakım-onarım hizmetleri ve denizcilik yan sanayisi birlikte geliştirilmelidir.

Program kapsamında; çevre dostu marina standartları uygulanmalı, teknik bakım merkezleri kurulmalı, mavi bayrak ve yeşil marina uygulamaları yaygınlaştırılmalı, uluslararası yat rotalarında Antalya'nın görünürlüğü artırılmalıdır.

9.8.6 Antalya Deniz Ulaşımı Entegrasyon Projesi

Deniz ulaşımı, kent içi ulaşım sisteminin tamamlayıcı bir unsuru hâline getirilmelidir.

Bu doğrultuda; kent içi deniz ulaşım hatları planlanmalı, kıyı ilçeleri arasında düzenli deniz ulaşımı geliştirilmeli, elektrikli ve düşük emisyonlu yolcu tekneleri teşvik edilmeli, deniz ulaşımı kara ve raylı sistemlerle entegre edilmelidir.

Bu proje, karayolu trafiğini azaltırken sürdürülebilir ulaşım hedeflerine de katkı sağlayacaktır.

9.8.7 Antalya Deniz Teknolojileri ve Mavi İnovasyon Merkezi

Üniversiteler, teknoparklar ve özel sektör iş birliğiyle **Deniz Teknolojileri ve Mavi İnovasyon Merkezi** kurulmalıdır.

Merkez;

- Denizcilik teknolojileri,
- Su altı robotik sistemleri,
- Çevresel izleme teknolojileri,
- Akıllı liman uygulamaları,
- Deniz biyoteknolojisi,
- Yapay zekâ destekli deniz yönetimi

alanlarında araştırma, ürün geliştirme ve girişimcilik faaliyetlerini desteklemelidir.

9.8.8 Antalya Deniz İzleme ve Erken Uyarı Sistemi

Deniz suyu kalitesi, sıcaklık değişimleri, deniz seviyesi, akıntılar, biyolojik çeşitlilik, mikroplastik yoğunluğu ve kirlilik parametrelerini gerçek zamanlı izleyen dijital bir gözlem ağı kurulmalıdır.

Bu sistem;

- İklim değişikliğinin etkilerini izlemeyi,
- Çevresel riskleri erken tespit etmeyi,
- Bilimsel karar alma süreçlerini desteklemeyi,
- Kamuoyunun doğru bilgiye erişimini sağlamayı

amaçlamalıdır.

9.8.9 Antalya Mavi Ekonomi Finansman ve Yatırım Platformu

Mavi ekonomi projelerinin geliştirilmesi ve uluslararası finansmana erişimin kolaylaştırılması amacıyla özel bir yatırım platformu kurulmalıdır.

Platform;

- Proje geliştirme,
- Fizibilite hazırlama,
- Yatırım eşleştirme,
- Avrupa birliği programları,
- Dünya bankası, ebrd ve diğer kalkınma finansmanı kuruluşlarıyla iş birlikleri,
- Mavi tahvil ve sürdürülebilir finansman araçlarının geliştirilmesi

konularında kamu ve özel sektöre teknik destek sağlamalıdır.

Bu projeler birlikte değerlendirildiğinde; Antalya'nın deniz ve kıyı alanlarını koruyan, limancılık ve deniz turizmini yüksek katma değerli bir yapıya dönüştüren, iklim değişikliğine uyum sağlayan, teknolojiyi etkin kullanan ve uluslararası yatırım çekme kapasitesini artıran bütüncül bir **Mavi Ekonomi Dönüşüm Programı** ortaya çıkmaktadır. Bu program, Antalya'yı yalnızca Türkiye'nin değil, **Akdeniz Havzası'nın sürdürülebilir mavi ekonomi alanındaki öncü şehirlerinden biri** hâline getirecek stratejik dönüşümün temelini oluşturacaktır.

9.9 Antalya Mavi Ekonomi Deklarasyonu

Antalya, sahip olduğu denizleri, kıyıları, limanları, biyolojik çeşitliliği ve denizcilik kültürüyle yalnızca Türkiye'nin değil, Akdeniz'in en önemli mavi ekonomi merkezlerinden biridir. Denizlerimiz; ekonomik kalkınmanın, turizmin, ticaretin, balıkçılığın, ulaşımın ve yaşam kalitesinin temelidir. Bu nedenle denizlerin korunması ile ekonomik gelişme arasında güçlü ve sürdürülebilir bir denge kurulması, Antalya'nın geleceği açısından stratejik bir zorunluluktur.

İklim değişikliği, deniz seviyesindeki yükselme, kıyı erozyonu, deniz kirliliği, biyolojik çeşitlilik kayıpları ve plansız kıyı kullanımları, denizlerimizi ve kıyılarımızı her geçen gün daha fazla tehdit etmektedir. Bu tehditlere karşı verilecek en güçlü cevap; doğal sermayeyi koruyan, bilimsel veriye dayalı karar alan ve ekonomik kalkınmayı sürdürülebilirlik ilkeleri üzerine inşa eden ortak bir yönetim anlayışdır.

Bu doğrultuda Antalya Sivil Platformu; kamu kurumlarını, yerel yönetimleri, özel sektörü, üniversiteleri, meslek kuruluşlarını, sivil toplum örgütlerini ve tüm vatandaşları aşağıdaki ortak ilkeler etrafında birlikte hareket etmeye davet etmektedir.

Antalya Mavi Ekonomi İçin Ortak Taahhüdümüz

1. Denizlerimizi Ortak Doğal Sermaye Olarak Koruyacağız.

Denizler, kıyılar, sulak alanlar ve denizel biyolojik çeşitlilik Antalya'nın ortak mirasıdır. Bu değerlerin korunması, tüm yatırım ve planlama süreçlerinin temel ilkesi olacaktır.

2. Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimini Benimseyeceğiz.

Kıyılarımız; çevre, turizm, limancılık, ulaşım, balıkçılık ve yerleşim politikalarının birlikte değerlendirildiği bilimsel ve katılımcı bir planlama anlayışıyla yönetilecektir.

3. İklim Dirençli Deniz ve Kıyı Altyapısı Oluşturacağız.

Kıyı alanlarımızı deniz seviyesi değişimleri, kıyı erozyonu, aşırı hava olayları ve iklim değişikliğinin diğer etkilerine karşı dirençli hâle getirecek yatırımları önceliklendireceğiz.

4. Deniz Kirliliğini Kaynağında Önleyeceğiz.

Plastik atıklar, mikroplastikler, kontrolsüz deşarjlar ve diğer kirleticilerin denizlere ulaşmasını önleyen etkin yönetim sistemleri kuracak; temiz denizleri gelecek nesillere aktaracağız.

5. Denizel Biyolojik Çeşitliliği Koruyacağız.

Deniz çayırları, balık üreme alanları, kıyı habitatları ve hassas ekosistemlerin korunmasını mavi ekonomi politikalarının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edeceğiz.

6. Sürdürülebilir Deniz Turizmini Geliştireceğiz.

Marinalar, yat turizmi, kruvaziyer turizmi, su sporları ve kıyı rekreasyonu faaliyetlerini doğal ve kültürel değerlerle uyumlu, yüksek katma değerli ve sürdürülebilir bir anlayışla geliştireceğiz.

7. Yeşil Liman ve Düşük Karbonlu Denizcilik Uygulamalarını Yaygınlaştıracacağız.

Limanlarımızın çevresel performansını artıracak, enerji verimliliğini destekleyecek ve düşük karbonlu denizcilik teknolojilerine geçişi hızlandıracacağız.

8. Deniz Ulaşımını Güçlendireceğiz.

Kent içi ve bölgesel deniz ulaşımını sürdürülebilir ulaşım sisteminin önemli bir bileşeni olarak geliştirecek, çevre dostu deniz ulaşımını teşvik edeceğiz.

9. Bilim, Teknoloji ve İnovasyonu Destekleyeceğiz.

Deniz teknolojileri, akıllı liman sistemleri, çevresel izleme teknolojileri, yapay zekâ uygulamaları ve mavi ekonomi girişimlerini destekleyerek Antalya'yı Akdeniz'in yenilikçi denizcilik merkezlerinden biri hâline getireceğiz.

10. Sürdürülebilir Balıkçılığı ve Deniz Kaynaklarını Koruyacağız.

Balık stoklarının korunmasını, sorumlu avcılığı ve çevresel sürdürülebilirliği esas alan üretim modellerini destekleyecek; deniz kaynaklarının gelecek kuşaklara aktarılmasını güvence altına alacağız.

11. Uluslararası İş Birliğini ve İklim Finansmanını Güçlendireceğiz.

Akdeniz ülkeleri, uluslararası kuruluşlar ve kalkınma finansmanı kurumlarıyla iş birliğini geliştirerek Antalya'nın mavi ekonomi dönüşümünü küresel ortaklıklarla destekleyeceğiz.

12. Katılımcı ve Şeffaf Yönetişimi Benimseyeceğiz.

Deniz ve kıyı alanlarına ilişkin tüm politika ve yatırımlarda kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, özel sektör, meslek kuruluşları ve sivil toplumun ortak aklını esas alan katılımcı bir yönetim modeli oluşturacağız.

Ortak Geleceğe Çağrı

Denizler yalnızca bugünün ekonomik kaynakları değil, gelecek kuşaklara bırakacağımız en değerli doğal mirastır. Antalya'nın mavi ekonomi vizyonu; denizlerini koruyarak büyüyen, kıyılarını iklim değişikliğine karşı dirençli hâle getiren, doğal sermayesini ekonomik değere dönüştüren ve sürdürülebilir kalkınmayı denizlerle birlikte inşa eden yeni bir gelecek anlayışını temsil etmektedir.

Bu deklarasyon; yalnızca denizcilik sektörüne yönelik bir politika belgesi değil, Antalya'nın denizle kurduğu ilişkiyi yeniden tanımlayan ortak bir kalkınma iradesidir.

Antalya Sivil Platformu olarak; tüm kamu kurumlarını, yerel yönetimleri, özel sektörü, üniversiteleri, meslek kuruluşlarını, sivil toplum örgütlerini ve tüm vatandaşlarımızı Antalya'nın denizlerini koruyacak, mavi ekonomisini güçlendirecek ve Akdeniz'in örnek sürdürülebilir kıyı kenti olma hedefini birlikte gerçekleştirecek bu ortak vizyona katılmaya davet ediyoruz.

9.10 Yönetişim, İzleme ve Performans Yönetimi

Antalya'nın sürdürülebilir mavi ekonomi vizyonunun başarıya ulaşması; yalnızca doğru stratejilerin belirlenmesine değil, bu stratejilerin etkin biçimde uygulanmasını sağlayacak güçlü bir yönetim modeli ile sürekli izleme ve performans değerlendirme sisteminin kurulmasına bağlıdır. Deniz ve kıyı alanlarının yönetimi; çevre, ulaştırma, turizm, balıkçılık, limancılık, yerel yönetimler, güvenlik, bilimsel araştırmalar ve özel sektör gibi çok sayıda paydaşı ilgilendiren çok disiplinli bir yapıya sahiptir. Bu nedenle karar alma süreçlerinin kurumlar arası koordinasyonu güçlendiren, bilimsel veriye dayanan ve katılımcılığı esas alan bir anlayışla yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Antalya'da mavi ekonomi politikalarının etkin biçimde uygulanabilmesi için merkezi idare, yerel yönetimler, üniversiteler, liman işletmeleri, denizcilik sektörü, turizm temsilcileri, balıkçılık kooperatifleri, meslek kuruluşları ve sivil toplumun birlikte görev aldığı güçlü bir yönetim modeli oluşturulmalıdır. Bu model; yalnızca sorunlara müdahale eden değil, riskleri önceden öngören, yatırım kararlarını bilimsel verilere göre yönlendiren ve değişen koşullara hızla uyum sağlayabilen dinamik bir yönetim yapısına sahip olmalıdır.

Antalya Mavi Ekonomi Koordinasyon Kurulu

Bu rapor kapsamında önerilen politika ve projelerin uygulanmasını koordine etmek amacıyla **Antalya Mavi Ekonomi Koordinasyon Kurulu** oluşturulmalıdır.

Kurulun temel görevleri şunlar olmalıdır:

- Antalya Mavi Ekonomi Stratejisi'nin uygulanmasını koordine etmek.
- Kurumlar arası iş birliğini ve veri paylaşımını güçlendirmek.
- Deniz ve kıyı alanlarına yönelik yatırım önceliklerini belirlemek.
- İklim değişikliğine uyum politikalarının uygulanmasını izlemek.
- Ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarına erişimi desteklemek.
- Yıllık performans değerlendirme raporlarını hazırlamak.
- Akdeniz ölçeğinde geliştirilen iş birliklerini ve ortak projeleri koordine etmek.

Kurul, teknik çalışma grupları aracılığıyla düzenli değerlendirmeler yapmalı ve gelişmeleri kamuoyu ile şeffaf biçimde paylaşmalıdır.

Deniz ve Kıyı Gözlem Sistemi

Sürdürülebilir mavi ekonomi yönetiminin temelini güvenilir veri oluşturmaktadır. Bu nedenle Antalya'da deniz ve kıyı alanlarını sürekli izleyen bütünlük bir **Deniz ve Kıyı Gözlem Sistemi** kurulmalıdır. Bu sistem kapsamında; deniz suyu kalitesi, deniz sıcaklığı, deniz seviyesi değişimleri, kıyı erozyonu, biyolojik çeşitlilik, deniz çayırının durumu, mikroplastik yoğunluğu, balık stokları, deniz kirliliği, kıyı kullanımları, deniz turizmi hareketleri, liman performansı düzenli olarak izlenmeli ve dijital platformlar üzerinden raporlanmalıdır.

Bu sistem, erken uyarı mekanizmalarının geliştirilmesine ve bilimsel karar alma süreçlerinin güçlendirilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Performans Göstergeleri

Mavi ekonomi stratejisinin başarısı, ölçülebilir performans göstergeleri ile düzenli olarak değerlendirilmelidir.

İzlenecek temel göstergeler arasında;

- Deniz suyu kalite endeksi,
- Korunan deniz alanlarının büyüklüğü,
- Kıyı erozyonundaki değişim,
- Biyolojik çeşitlilik göstergeleri,
- Sürdürülebilir balıkçılık uygulamalarının yaygınlığı,
- Yeşil liman sertifikasına sahip tesis sayısı,
- Marina ve kruvaziyer kapasitesi,
- Deniz turizminden elde edilen gelir,
- Deniz ulaşımının yolcu sayısı,
- Mavi ekonomi yatırımlarının büyüklüğü,
- Oluşturulan yeni istihdam,
- Karbon emisyonlarının azaltılması,
- Uluslararası fonlardan sağlanan finansman tutarı

yer almalıdır. Her gösterge için yıllık hedefler belirlenmeli ve gerçekleşme düzeyi düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Uluslararası Raporlama ve İş Birliği

Antalya'nın mavi ekonomi performansı uluslararası standartlara uygun şekilde düzenli olarak raporlanmalıdır. Bu kapsamda hazırlanacak **Antalya Mavi Ekonomi İlerleme Raporu**, her yıl yayımlanmalı ve aşağıdaki başlıkları içermelidir:

- Stratejik hedeflerde gerçekleşme düzeyi,
- Deniz ve kıyı ekosistemlerinin durumu,
- İklim değişikliğine uyum çalışmaları,
- Limancılık ve deniz ulaşımındaki gelişmeler,
- Deniz turizmi performansı,
- Balıkçılık ve su ürünleri göstergeleri,
- Öncelikli projelerde kaydedilen ilerleme,
- Uluslararası iş birlikleri ve finansman kaynakları,
- Yeni dönem politika ve yatırım öncelikleri.

Bu rapor, Antalya'nın Akdeniz Havzası'ndaki diğer kıyı kentleriyle karşılaştırmalı değerlendirmeler yapmasına, uluslararası görünürlüğünü artırmasına ve yatırımcı güvenini güçlendirmesine katkı sağlayacaktır.

Sürekli İyileştirme ve Uyarlanabilir Yönetim

Deniz ekosistemleri, iklim değişikliği, teknolojik gelişmeler ve ekonomik dinamikler sürekli değişmektedir. Bu nedenle Antalya'nın mavi ekonomi stratejisi de statik bir belge olarak değil, düzenli aralıklarla güncellenen ve yeni koşullara uyum sağlayan yaşayan bir yönetim modeli olarak ele alınmalıdır.

Bilimsel araştırmalar, dijital teknolojiler, yapay zekâ destekli analizler ve uluslararası iyi uygulama örneklerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda politika ve projeler sürekli gözden geçirilmeli; elde edilen sonuçlar doğrultusunda gerekli iyileştirmeler yapılmalıdır.

Bu yönetim modeli sayesinde Antalya; denizlerini koruyan, kıyılarını iklim değişikliğine karşı dirençli hâle getiren, mavi ekonomisini bilimsel veriler ışığında yöneten ve sürdürülebilir kalkınmayı denizle bütünleştiren örnek bir Akdeniz kenti olma hedefine kararlı adımlarla ilerleyecektir.

9.11 Sonuç ve Yol Haritası

Antalya'nın geleceği; denizlerini koruyabilen, kıyılarını iklim değişikliğine karşı dirençli hâle getirebilen ve deniz temelli ekonomik potansiyelini sürdürülebilir kalkınmanın itici gücüne dönüştürebilen bir yönetim anlayışına bağlıdır. Mavi ekonomi, yalnızca denizcilik sektörünün gelişimini ifade eden bir kavram değil; doğal sermayeyi koruyarak ekonomik büyümeyi, toplumsal refahı ve çevresel sürdürülebilirliği birlikte sağlayan yeni nesil bir kalkınma modelidir.

Antalya, yaklaşık 640 kilometrelik kıyı şeridi, güçlü turizm altyapısı, uluslararası limanları, marinaları, balıkçılık faaliyetleri, su ürünleri potansiyeli ve Akdeniz Havzası'ndaki stratejik konumuyla Türkiye'nin mavi ekonomi alanındaki en büyük fırsat merkezlerinden biridir. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde değerlendirilebilmesi; deniz ve kıyı alanlarının parçalı yönetim anlayışından çıkarılarak bütünleşik planlama, bilimsel veri, güçlü yönetim ve uzun vadeli yatırım politikalarıyla desteklenmesini zorunlu kılmaktadır.

Buraporda önerilen stratejiler; deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunmasını, limanların yeşil dönüşümünü, sürdürülebilir kruvaziyer ve yat turizminin geliştirilmesini, kent içi deniz ulaşımının güçlendirilmesini, deniz teknolojileri ve mavi inovasyon ekosisteminin oluşturulmasını, deniz kirliliğinin azaltılmasını ve uluslararası iklim finansmanından etkin biçimde yararlanılmasını kapsayan bütüncül bir dönüşüm yaklaşımı ortaya koymaktadır. Böylece Antalya'nın mavi ekonomisi, yalnızca mevcut faaliyetlerin iyileştirilmesiyle sınırlı kalmayacak; yüksek katma değer üreten, teknoloji odaklı ve iklim dirençli yeni bir ekonomik yapıya dönüşecektir.

Bu dönüşümün başarısı; kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, özel sektör, meslek kuruluşları ve sivil toplumun ortak sorumluluk anlayışıyla hareket etmesine bağlıdır. Denizlerin korunması yalnızca çevresel bir yükümlülük değil; turizmden ticarete, balıkçılıktan ulaşım kadar tüm ekonomik sektörlerin geleceğini doğrudan etkileyen stratejik bir kalkınma meselesidir. Bu nedenle mavi ekonomi politikaları, Antalya'nın tüm planlama süreçlerinin ayrılmaz bir bileşeni hâline getirilmelidir.

2026–2030 Dönemi Öncelikleri

İlk uygulama döneminde aşağıdaki önceliklere odaklanılması önerilmektedir:

- Antalya Mavi Ekonomi Master Planı'nın hazırlanması ve uygulamaya alınması.
- Deniz mekânsal planlaması ile bütünleşik kıyı alanları yönetiminin kurumsallaştırılması.
- Antalya Mavi Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun oluşturulması.
- Yeşil liman dönüşüm programlarının başlatılması ve liman altyapılarında düşük karbonlu uygulamaların yaygınlaştırılması.
- Kent içi ve kıyı yerleşimleri arasında sürdürülebilir deniz ulaşımı sistemlerinin geliştirilmesi.
- Deniz ve kıyı gözlem sisteminin kurulması ve gerçek zamanlı çevresel izleme altyapısının oluşturulması.
- Deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik entegre eylem planlarının uygulanması.
- Marina, yatçılık ve kruvaziyer turizmde yüksek katma değer odaklı yeni yatırım modellerinin geliştirilmesi.
- Deniz teknolojileri ve mavi inovasyon alanlarında araştırma, girişimcilik ve kümelenme programlarının başlatılması.
- Uluslararası iklim finansmanı, mavi finansman ve kalkınma fonlarına yönelik proje portföyünün hazırlanması.

2030–2040 Dönemi Öncelikleri

Orta vadede Antalya'nın mavi ekonomi dönüşümünü derinleştirecek temel hedefler şunlardır:

- Antalya'nın Doğu Akdeniz'in yeşil ve akıllı liman merkezlerinden biri hâline gelmesi.
- Deniz turizminin dört mevsime yayılan, çeşitlendirilmiş ve yüksek gelir üreten bir yapıya dönüştürülmesi.
- Denizel biyolojik çeşitliliğin korunması ve hassas kıyı ekosistemlerinin restorasyonunun tamamlanması.
- Kıyı altyapılarının iklim değişikliğine uyumlu şekilde modernize edilmesi.
- Denizcilik teknolojileri, su altı sistemleri ve mavi biyoteknoloji alanlarında uluslararası araştırma ve yatırım merkezlerinin oluşturulması.
- Antalya'nın Akdeniz ölçeğinde örnek gösterilen sürdürülebilir mavi ekonomi kentlerinden biri olarak konumlandırılması.

2040–2050 Vizyonu

2050 yılında Antalya'nın;

- Deniz ve kıyı ekosistemlerini koruyan,
- İklim değişikliğine karşı dirençli kıyı altyapısına sahip,
- Yeşil liman uygulamalarını tamamlamış,
- Deniz ulaşımını kent yaşamının önemli bir parçası hâline getirmiş,
- Sürdürülebilir kruvaziyer, marina ve yat turizminde akdeniz'in önde gelen destinasyonlarından biri olmuş,
- Mavi teknoloji ve inovasyon alanında uluslararası yatırım çeken,
- Doğal sermayesini ekonomik kalkınmanın temel unsurlarından biri hâline getiren,
- Bilim temelli yönetim anlayışıyla denizlerini koruyan örnek bir **akdeniz mavi ekonomi başkenti** olması hedeflenmektedir.

Bu vizyon, yalnızca ekonomik büyümeyi değil; ekolojik bütünlüğü, toplumsal refahı ve iklim dirençliliğini birlikte önceleyen yeni bir kalkınma anlayışını temsil etmektedir.

Antalya'nın denizleri, kentin geçmişini şekillendiren en önemli doğal miras olduğu gibi, geleceğini inşa edecek en güçlü stratejik varlıklardan biridir. Bu nedenle mavi ekonomi; çevre politikalarının dar bir alt başlığı olarak değil, Antalya'nın sürdürülebilir kalkınma vizyonunun merkezinde yer alan temel bir dönüşüm alanı olarak değerlendirilmelidir.

Antalya, denizini koruduğu ölçüde güçlenecek; kıyılarını sürdürülebilir biçimde yönettiği ölçüde rekabetçi olacak; mavi ekonomisini bilim, teknoloji ve iklim odaklı bir yaklaşımla geliştirdiği ölçüde ise Akdeniz'in örnek şehirlerinden biri olarak geleceğe güvenle ilerleyecektir.

